Kirjaston tarveselvitys

Tekninen ja elinvoimalautakunta 22.09.2026 § 90

Mäntsälän kunnanvaltuusto hyväksyi kuntastrategian vuosille 2026–2030 lokakuussa 2025. Strategiassa oli tavoitteena, että huolehditaan palvelurakenteen vastaavan tulevaisuuden taloudellisia voimavaroja sekä palvelukysynnän muutoksia. Osana tätä tavoitetta on jo aiemmin tehty selvityksiä palvelurakenteen vaatimista tilatarpeista tulevaisuudessa.

Mäntsälän kunta teetti sivistys- ja hyvinvointipalveluiden strategisen tilaselvityksen vuonna 2023. Selvityksessä tarkasteltiin kokonaisuudessaan Mäntsälän kunnan sivistys- ja hyvinvointipalveluiden käyttämiä rakennuksia suhteessa tulevaisuuden palvelutarpeeseen. Selvityksen teki Finnish Consulting Group Oy (FCG). Strategisessa tilaselvityksessä keskityttiin erityisesti Mäntsälän kirjaston, liikunta- ja nuorisopalveluiden, Mäntsälän keskustan alueen koulujen sekä Mäntsälän keskustaa lähellä olevien koulujen sekä Porvoonseudun musiikkiopiston tilatarpeisiin. Selvitys antoi vaihtoehtoja ja suuntaa jatkovalmistelulle.

Vuosina 2023 ja 2024 tehty tilatarveselvitys täydensi ja tarkensi FCG:n strategista tilaselvitystä.Tilatarveselvityksessä FCG:n strategista tilaselvitystä tarkennettiin jonkin verran vapaa-aikapalveluiden osalta, mutta pääsuuntaviivat olivat samat kuin FCG:n selvityksessä.

Mäntsälän kirjaston tarveselvitys liittyy edellä mainittuihin selvityksiin ja siihen, että Mäntsälän kirjasto on ollut pitkän ajan sijoitettuna Monitoimitalon nuorisotiloihin. Monitoimitalon laajempi peruskorjaustarve tulee ajankohtaiseksi 2030-luvun alkaessa. Lähtökohtaisesti kirjasto ei voi toimia kiinteistössä, kun Monitoimitalon peruskorjausta tehdään. Tarveselvityksellä edistetään kirjaston tilaratkaisun peruslähtökohtien esille tuomista ja sen sijoittumisvaihtoehtojen tutkimista, kun kirjastotoiminta joudutaan siirtämään pois Monitoimitalolta.

Mäntsälän kunnan tilahankkeiden toteutusohjeen mukaisesti kunnanjohtaja nimesi 5.12.2025 tarveselvitystä varten tarveselvitystyöryhmän. Tarveselvityksen koordinointivastuu on tekninen ja elinvoimapalvelujen suunnittelu- ja rakennuttamisyksiköllä. Työryhmään kuuluivat sivistysjohtaja, tekninen johtaja, hyvinvointipäällikkö, toimitilapäällikkö, kirjastopalvelujohtaja, kaavoituspäällikkö tarvittaessa, rakennuttamispäällikkö (pj) ja hankkeeseen nimetty konsultti.

Tarveselvitys on asiakirja, jossa perustellaan hankkeen tarpeellisuus ja kuvataan alustavasti toiminnassa tarvittavat tilat, sekä niiltä vaadittavat ominaisuudet. Tarveselvityksessä selvitetään Mäntsälän kirjaston tilatarve suhteessa toimintaa ohjaavaan lainsäädäntöön, esitetään halutun toiminnallisuuden toteutuminen, tarkastellaan alustavasti tapeen edellyttämiä eri tilavaihtoratkaisuja ja alustavasti arvioidaan toteutusvaihtoehtojen kustannus- sekä muita vaikutuksia sillä tarkkuudella, kuin tarveselvitysvaiheessa tietoa on kohtuudella ollut käytettävissä. Samalla tutkitaan palvelun saavutettavuutta ja toiminnan tehokasta järjestelyä sekä mahdollisia synergiaetuja.

Tarveselvityksestä on pyydetty lausunnot hyvinvointi-, kuntakehitys- ja sivistyslautakunnilta sekä kunnan vaikuttamistoimielimiltä.

Tarveselvityksestä tehdään hankepäätös hankesuunnittelun käynnistämiseksi.

Tarveselvitystyö käynnistyi aloituskokouksella 2.3.2026 ja päätöskokous pidettiin 24.8.2026. Tarveselvitystyössä muun muassa osallistettiin henkilöstöä, kartoitettiin kirjaston toiminnallinen ja tilallinen nykytilanne, todettiin Monitoimitalon tekninen kunto ja määritettiin tilaohjelma. Tarveselvitystyön loppuvaiheessa tilaohjelmaa päätettiin supistaa Opetus- ja kulttuuriministeriön yleisten kirjastojen laatusuosituksen 2010 ohjeen mukaisesta 100 hy-m2 / 1 000 asukasta noudattamaan Keski-Uudenmaan alueen kirjastojen toteutuneita pinta-aloja eli noin 75 hy-m2 / 1 000 asukasta. Perusteena esitettävälle tilaohjelmalle on se, että lakisääteiset toiminnot kyetään tuottamaan esitetyn tilaohjelman mukaisissa tiloissa sekä investoinnin kustannusten alentaminen. Kirjaston sijaintivaihtoehtoja on tarpeen arvioida tulevaisuudessa tarveselvitystä tarkemmin myös maankäytöllisistä lähtökohdista. Hankesuunnittelun sujuvoittamiseksi kirjaston sijainti tulisi olla on päätetty ennen hankesuunnittelun aloittamista.

Valmistelija

Rakennuttamispäällikkö Pertti Palmroos, pertti.palmroos@mantsala.fi

Esittelijä

Tekninen johtaja

Päätösehdotus

Tekninen ja elinvoimalautakunta päättää esittää kunnanhallitukselle ja edelleen kunnanvaltuustolle

1. tarveselvityksen hyväksymistä
2. annetuttujen lausuntojen huomioimista hankesuunnitteluvaiheessa
3. hankesuunnittelukustannuksille määrärahan varaamista vuoden 2029 talousarvioon
4. hankesuunnittelun käynnistämistä vuoden 2029 ensimmäisellä vuosineljänneksellä eri tilahankkimismuodot avoinna pitäen
5. kirjaston sijaintivaihtoehtojen kartoituksen käynnistämistä vuonna 2027

Kokouskäsittely

Keskustelun kuluessa Johanna Joensuu teki Jaakko Kyrön kannattamana seuraavat muutosehdotukset päätösehdotuksen kohtiin kolme ja neljä:
”kohta 3. hankesuunnittelukustannuksille määrärahan varaamista vuoden 2028 talousarvioon
kohta 4. hankesuunnittelun käynnistämistä vuoden 2028 ensimmäisellä vuosineljänneksellä eri tilahankkimismuodot avoinna pitäen.”

Puheenjohtaja totesi, että koska käsittelyn kuluessa oli tehty kannatettu muutosehdotus, asiasta oli äänestettävä. Äänestystavaksi valittiin nimenhuutoäänestys. Puheenjohtaja totesi, että he, jotka kannattavat teknisen johtajan päätösehdotusta, äänestävät JAA ja he, jotka kananttavat Johanna Joensuun muutosehdotusta äänestävät EI.

Suoritetussa nimenhuutoäänestyksessä äänet jakautuvat seuraavasti: viisi (5) JAA-ääntä (Kalenius, Eloranta, Aho, Niemi-Korpi, Saarnio) ja kolme (3) EI-ääntä (Alaluusua, Joensuu, Kyrö).

Puheenjohtaja totesi että lautakunta päätti teknisen johtajan päätösehdotuksen mukaisesti.

Päätös

Hyväksyttiin teknisen johtajan päätösehdotuksen mukaisesti.

Liite 1 Tarveselvitysraportti 31.8.2026
Liite 2 Tiivistelmä Monitoimitalon kuntotutkimukset 13.5.2025
Liite 3 Mäntsälän kirjaston nykyisten tilojen epäkohdat
Liite 4 ”Unelmoidaan Uudesta”-työpajan tulosten tiivistelmä 19.1.2023
Liite 5 Kansalaistoiminnan työpajan tulosten tiivistelmä 10.8.2026
Liite 6 Tarveselvitysvaiheen tilaohjelma
Liite 7 Tila- ja pinta-alavertailutaulukko

Kunnanhallitus 09.11.2026
918/10.03.02.00/2025

Lausunnot

Kirjaston tarveselvityksestä pyydettiin lausunnot kuntakehityslautakunnalta, sivistyslautakunnalta, hyvinvointilautakunnalta, vammaisneuvostolta, ikäihmisten neuvostolta, lapsi- ja perheasiainneuvostolta sekä nuorisovaltuustolta. Kaikki pyydetyt tahot antoivat lausuntonsa, ja lausunnot ovat asian liitteinä.

Lausunnoissa pysyvän tilaratkaisun tarve nähdään selkeänä: nykyiset tilat eivät vastaa toiminnan tarpeita, ja tulevan ratkaisun tulee perustua tarveselvityksessä kuvattuun toimintaan ja palvelun laatuun. Tilojen tulee mahdollistaa yleisistä kirjastoista annetun lain mukaisten tehtävien sekä työnantajaa koskevien lakisääteisten velvoitteiden toteutuminen ja vastata eri käyttäjäryhmien tarpeisiin. Tilojen tulee olla toimivat, turvalliset ja esteettömät sekä kuntalaisille että henkilöstölle. Kirjaston keskeistä sijaintia ja hyviä kulkuyhteyksiä pidetään tärkeinä. Kirjaston tulee olla helposti saavutettava eri käyttäjäryhmille, ja myös kirjastoauton tarpeet ja merkitys koko kunnan palveluna tulee huomioida. Kirjaston sijainti nähdään strategisena valintana, jonka tulee tukea keskustan pitkäjänteistä kehittämistä, elinvoimaa ja eheää keskustarakennetta sekä vahvistaa taajamakuvaa ja Mäntsälän vetovoimaa. Jatkosuunnittelussa pidetään tärkeänä eri käyttäjäryhmien osallistamista ja kokemusasiantuntijuuden hyödyntämistä. Lausuntojen kokonaisuus tukee tarveselvityksen mukaista jatkovalmistelua ja hankkeen ripeää eteenpäin viemistä. Tarveselvityksen sisältöön ei ollut huomautettavaa. Sivistyslautakunta ja hyvinvointilautakunta esittävät lausunnosssaan aikataulun nopeuttamista ja hankesuunnittelun käynnistämistä vuonna 2027.

Valmistelija

Rakennuttamispäällikkö Palmroos Pertti, pertti.palmroos@mantsala.fi

Esittelijä

Kunnanjohtaja Laurila Hannu

Päätösehdotus

Kunnanhallitus päättää esittää kunnanvaltuustolle, että

1. valtuusto hyväksyy tarveselvityksen,

2. annetut lausunnot huomioidaan hankesuunnitteluvaiheessa,

3. hankesuunnittelukustannuksille varataan määräraha vuoden 2029 talousarvioon,

4. hankesuunnittelu käynnistetään vuoden 2029 ensimmäisellä vuosineljänneksellä eri tilahankkimismuodot avoinna pitäen,

5. kirjaston sijaintivaihtoehtojen kartoitus käynnistetään vuonna 2027.

Päätös

Liite 1. Tarveselvitysraportti 31.8.2026
Liite 2. Tiivistelmä Monitoimitalon kuntotutkimukset 13.5.2025
Liite 3. Mäntsälän kirjaston nykyisten tilojen epäkohdat
Liite 4. ”Unelmoidaan Uudesta”-työpajan tulosten tiivistelmä 19.1.2023
Liite 5. Kansalaistoiminnan työpajan tulosten tiivistelmä 10.8.2026
Liite 6. Tarveselvitysvaiheen tilaohjelma
Liite 7. Tila- ja pinta-alavertailutaulukko
Liite 8. Sivistyslautakunnan lausunto kirjaston tarveselvityksestä
Liite 9. Hyvinvointilautakunnan lausunto kirjaston tarveselvityksestä
Liite 10. Kuntakehityslautakunnan lausunto kirjaston tarveselvityksestä
Liite 11. Ikäihmisten neuvoston lausunto kirjaston tarveselvityksestä
Liite 12. Lapsi- ja perheasianneuvoston lausunto kirjaston tarveselvityksestä
Liite 13. Vammaisneuvoston lausunto kirjaston tarveselvityksestä
Liite 14. Mäntsälän nuorisovaltuuston lausunto kirjaston tarveselvityksestä